

Pedagogická komunikace - Pracovní list č. 4: Zpětná vazba

Schéma typického dialogu U - Ž

U: otázka, pokyn – různé typy otázek – viz PL 3

Ž: odpověď – 4 fáze tvorby odpovědi (Gavora, 2007)

- (1) *percepce Ot: Ž „zachytí“ – přijme Ot (smysly - sluch, zrak)- nesmí být informační šum*
- (2) *interpretace Ot: Ž se snaží pochopit Ot – „překládá si ji do vlastní řeči“ - „o co U jde“ „co U chce slyšet“ - srozumitelnost a další požadavky na Ot*
- (3) *tvorba základu (substrátu) odpovědi: myšlenkové pochody v mozku Ž – záleží na kognitivní náročnosti otázky: propojování údajů, složité úvahy – ČAS!*
- (4) *verbalizace odpovědi: Ž na základě myšlenkového substrátu formuluje odpověď – vysloví nebo napíše ji – obvykle nejdelší fáze, schopnost Ž vyjadřovat se*

U: reakce na odpověď - zpětná vazba - Ž očekává reakci od U - žádná Od = stres pro Ž

- U odpověď Ž obvykle – přijme nebo ji odmítne
- forma U odpovědi – verbální nebo neverbální
- stereotyp – Ž očekává, že každá otázka U má správnou odpověď

Napište do tabulky alespoň 2 návrhy, jak zlepšit schéma typického dialogu U – Ž:

--

Zpětná vazba (feedback) - korekční informace člověku, který se chce dozvědět, jak probíhá proces, na němž se podílí. (Mareš, Křivohlavý, 2009); jak vnímají výkon jiní lidé

Zpětná vazba má čtyři aspekty:

- **regulativní** – regulovat podle informací od toho, kdo dává ZV - cílem zlepšení výkonu
- **sociální** – vyjasnění vzájemných vztahů, postojů, očekávání - dobré, když ZV neposkytuje jen U, ale i Ž
- **poznávací** – vzájemně učitel lépe pozná žáka a naopak, žák pozná lépe učivo i sebe sama,
- **rozvojový** – příjemce ZV může kvalitním využitím ZV vzdělat a zdokonalit se - žák zpětnou vychovává sám sebe.

Přímá zpětná vazba: souhlas, pochvala; nesouhlas, výtka; částečný souhlas, nesouhlas; jednoduchá pozitivní odpověď; jednoduchá negativní odpověď; částečně pozitivní, částečně negativní odpověď; pozitivní zpětná vazba doplněná vysvětlením; negativní zpětná vazba doplněná vysvětlením.

Nepřímá zpětná vazba: doplnění původní odpovědi rozvedením; doplnění původní odpovědi zpřesněním, zúžením; vyžádání dalších odpovědí, dalších alternativ; vyžádání jediné odpovědi, jediné alternativy; přechod k jinému tématu; smíšená zpětná vazba.

(Šeďová, K., Švaříček, R., Šalamounová, Z. (2012). *Komunikace ve školní třídě*. Praha: Portál, s. 121.)

Vnější zpětná vazba – korekce od U nebo Ž, je individuální – Ž se naučí vnímat ZV jednotlivých U = jak chválí (neplýtvat pochvalou!), Ž jsou různě citliví na kvalitu své činnosti, je nutné naučit Ž přijímat a hlavně využívat ZV = pracovat se ZV; má-li výkon Ž drobnější nedostatky a nemá-li Ž srovnání, nevnímá chyby – nechce přijmout ZV

Vnitřní zpětná vazba – žákova vnitřní jistota nebo nejistota o kvalitě, pocit správnosti či nesprávnosti

Diskutujte ve skupině: Potřebují Ž zpětnou vazbu neustále? ANO – NE - PROČ

Pozitivní zpětná vazba – ocenění, podpora – není potřeba nic měnit – kladně přijímána.

Negativní zpětná vazba – vytýkání, hlášení chyby - potřeba korekce – může být odmítána

Typologie reakcí U na správnou odpověď Ž:

(1) Akceptace – U stručně a neutrálně potvrdí odpověď Ž

Příklad: ano, hm..., neverbálně přikývnutím

Kdy a proč U používá:

(2) Odpověďové ECHO - U nejen stručně potvrdí odpověď Ž, ale ještě ji zopakuje

Příklad: Ž - vzorec kyseliny sírové je H_2SO_4 U- ano vzorec je H_2SO_4

Kdy a proč U používá:

(3) Elaborace odpovědi: U rozvine nebo rozšíří odpověď Ž

Příklad:

Kdy a proč U používá:

(4) Pochvala Ž – U ocení, pochválí odpověď Ž – tón hlasu, i neverbálně

Příklad:

Kdy a proč U používá:

Typologie reakcí U na chybu Ž

(1) Detekce chyby – U sdělí Ž pouze, že udělal chybu – ne jakou a kde...

U: Jaký je vzorec oxidu sírového?

Ž: es – ó - dva

U: Ne

(2) Identifikace chyby – U naznačuje, kde a v čem došlo k chybě

U: Jaký je vzorec oxidu sírového?

Ž: es – ó - dva

U: es – ó – Dva?

(3) Interpretace chyby - U napovídá Ž příčinu chyby, radí postup

U: Jaký je vzorec oxidu sírového?

Ž: es – ó - dva

U: Ne – urči si oxidační číslo síry a kyslíku, vytvoř si vzorec znovu

(4) Korekce chyby – U dává Ž rovnou správnou odpověď

U: Jaký je vzorec oxidu sírového?

Ž: es – ó - dva

U: es – ó – TŘI

Čekací čas (1) - čas mezi zadáním otázky a vyvoláním Ž – obvykle velmi krátký – vliv na odpovědi Ž – zkracuje se u vyšších ročníků – NÁCVIK – počítejte si v duchu 21-21-21 = 3s

Čekací čas (2) - čas mezi odpovědí Ž a reakcí U

Otázky žáků: dítě začíná se ptát ve dvou letech, ve třech Ot „PROČ“ – na ŽŠ se přestává ptát!!!

- většina otázek je na organizační věci – kam to mám dát, kdy to mám odevzdat...

Typy Ž Ot: faktografické; na vysvětlení, objasnění, doplnění; upoutávací; **zvědavé; provokativní-sabotážní.** Netradiční vyučování – více otázek.

Napište ukázkou provokativní otázky:

